

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

CURES D'INFERMERIA PERSONA GRAN

Coordinació: BOTIGUE SATORRA, MARIA TERESA

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	CURES D'INFERMERIA PERSONA GRAN			
Codi	100471			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Infermeria i Grau en Fisioteràpia	3	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Grau en Infermeria	3	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRALAB	PRAULA	TEORIA
	Nombre de crèdits	0.6	2.4	3
	Nombre de grups	8	4	1
Coordinació	BOTIGUE SATORRA, MARIA TERESA			
Departament/s	INFERMERIA I FISIOTERÀPIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	<p>Activitats presencials (40%):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Classe teòrica (50%): 30 hores - Seminaris (50%): 30 hores <p>Activitats no presencials: treball autònom (60%): 90 hores</p> <p>Total hores dedicació alumne: 150h</p>			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			
Distribució de crèdits	<p>6 ECTS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Classe teòrica: 50% - Seminaris: 50% 			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BARALLAT GIMENO, EVA	eva.barallat@udl.cat	6,8	
BOTIGUE SATORRA, MARIA TERESA	teresa.botigue@udl.cat	7,2	
MIRANDA IGLESIAS, JÈSICA	jessica.miranda@udl.cat	3,4	

Informació complementària de l'assignatura

Us donem la benvinguda a la matèria "Cures d'infermeria a la persona gran" que s'imparteix en el tercer curs del Grau en Infermeria. La democratització de la vellesa constitueix un repte per a la societat que ha de donar resposta a un col·lectiu, el de la gent gran, que té un paper cada vegada més protagonista i requereix una major atenció en els últims anys de vida.

Els trastorns i les tecnologies associades a l'envelliment, la discapacitat, la rehabilitació i el desenvolupament d'entorns assistits o orientats a l'abordatge de la fragilitat i la dependència s'emmarquen entre els objectius prioritaris de qualsevol agenda política o entre les línies prioritàries de recerca (Pla de Salut de Catalunya 2021-2025, *Plan Estatal de Investigación Científica, Técnica y de Innovación 2021-2023* i el Programa *Horizon Europe 2021-2027*).

Els professionals d'infermeria tenim un paper protagonista en l'atenció a la gent gran. De fet, en els seus inicis, la geriatria va acollir com a lema fonamental la famosa frase pronunciada per Abraham Lincoln (1808-1865): "Al final, l'important no és sumar anys a la vida, sinó donar vida als anys". És en aquest context on les cures són essencials per assegurar la qualitat de vida que permeti transitar els últims anys fins a la mort. A més, la situació de pandèmia va mostrar la vulnerabilitat de les persones grans, qüestionant la situació en les residències. Aquest fet ens obliga a repensar com volem que sigui l'atenció a la gent gran i la importància de la qualitat de les cures i del paper d'infermeria.

Desitgem que el pas per l'assignatura us faci una mica més coneixedors de l'heterogeneïtat que acompanya la vellesa. Només a partir de la comprensió dels diferents i complexos processos propis de l'envelliment es podrà proporcionar uns cuidatges de qualitat.

Objectius acadèmics de l'assignatura

Resultats d'aprenentatge: en relació a les diferents competències, l'estudiant serà capaç de:

CE44:

- Distingir els canvis biològics relacionats amb el procés d'envelliment dels signes i símptomes característics dels problemes de salut.
- Identificar com intervenen els canvis biològics associats a l'edat en el desenvolupament dels problemes de salut i les síndromes geriàtriques.
- Justificar com influeixen els canvis socials deguts a l'edat (jubilació, viudetat i dependència), així com els aspectes socials (relacions socials, economia i habitatge) en l'aparició i evolució dels problemes de salut i les síndromes geriàtriques.
- Classificar a les persones grans en persones sanes, fràgils, malaltes o geriàtriques.

CE45:

- Reconèixer els canvis biològics generals i per òrgans i/o sistemes relacionats amb el procés d'envelliment.
- Identificar els canvis psicològics (cognitius i afectius) relacionats amb el procés d'envelliment.
- Associar el comportament de les persones grans amb les teories psicosocials.

CE46:

- Realitzar una valoració geriàtrica integral (física, funcional, psicològica i social).
- Identificar el problema de salut principal y els problemes associats a partir de la interpretació de les dades recollides a la valoració geriàtrica.
- Practicar les habilitats específiques requerides en el procés d'atenció.

CE47:

- Planificar cuidatges d'infermeria individualitzats basats en el model d'Atenció Centrat en la Persona i en l'evidència.
- Seleccionar les intervencions/cuidatges d'acord a l'àmbit d'atenció (domicili, residències o institucions socio sanitàries).
- Identificar el paper del cuidador i de la persona gran en la resolució dels problemes de salut.
- Reconèixer l'impacte de les intervencions / cuidatges en termes de salut física, funcional, psicològica i social.
- Identificar els recursos de la comunitat en la resolució dels problemes.
- Determinar les mesures de confort en l'atenció als pacients pal·liatius i terminals.

CE55:

- Determinar les mesures de confort en l'atenció als pacients pal·liatius i terminals.

Competències

Competències Bàsiques:

CB2. Aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio.

CB3. Capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética.

Competències Específiques:

CE44. Comprendre els canvis associats al procés d'envelliment i la seva repercussió a la salut.

CE45. Identificar les modificacions estructurals, funcionals, psicològiques i de formes de vida associades al procés d'envelliment.

CE46. Conèixer els problemes de salut més freqüents en les persones grans.

CE47. Seleccionar les intervencions dirigides a tractar o a prevenir els problemes de salut i l'adaptació a la vida diària mitjançant recursos de proximitat i suport a la persona gran.

CE55. Conèixer les cures pal·liatives i control del dolor per prestar cures que alleugin la situació dels malalts avançats i terminals.

Competències Transversals:

CT3. Adquirir capacitat en l'ús de les noves tecnologies i de les tecnologies de la informació i la comunicació.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Tema 1. Conceptes generals. Envel·liment demogràfic. Visió històrica i cultural de la vellesa

Causes i conseqüències de l'envel·liment demogràfic. Les imatges socials de la vellesa al llarg de la història. Respostes culturals davant la vellesa.

Tema 2. Teories biològiques i psicosocials de l'envel·liment i canvis estructurals, funcionals i psicosocials en relació amb l'edat

Teories biològiques de l'envel·liment. Característiques del procés d'envel·liment biològic. Teories psicosocials de l'envel·liment. Envel·liment i habilitats neuropsicològiques, personalitat i afectivitat. Canvis associats a l'edat: jubilació, viduïtat i dependència.

Tema 3. Característiques del procés de salut-malaltia en la persona gran: valoració geriàtrica

Característiques de la persona gran fràgil, malalta i pacient geriàtric. Procés d'emmalaltir en les persones grans: epidemiologia i clínica de les malalties. Característiques en el diagnòstic i tractament de les persones grans, i els processos patològics més freqüents en les persones grans: AVC, processos neurodegeneratius, diabetis, vasculopaties perifèriques i reumatismes inflamatoris i síndromes geriàtrics. La valoració geriàtrica integral: consideracions generals i escales de valoració.

Tema 4. Síndrome d'immobilitat

Concepte, característiques i epidemiologia. Causes i factors de risc. Conseqüències. Valoració. Prevenció, tractament i cuidatges. Recursos i habilitats específiques.

Tema 5. Úlceres por pressió (aquest tema serà desenvolupat a l'assignatura de Cures d'infermeria familiar i comunitària 2)

Concepte, característiques i epidemiologia. Causes i factors de risc. Conseqüències. Valoració. Prevenció, tractament i cuidatges. Recursos i habilitats específiques.

Tema 6. Introgènia i adherència als tractaments

Concepte, característiques i epidemiologia. Causes i factors de risc. Conseqüències. Valoració. Prevenció, tractament i cuidatges. Recursos i habilitats específiques.

Tema 7. Síndrome de desnutrició

Concepte, característiques i epidemiologia. Causes i factors de risc. Conseqüències. Valoració. Prevenció, tractament i cuidatges. Recursos i habilitats específiques.

Tema 8. Deteriorament cognitiu i síndrome confusional

Concepte, característiques i epidemiologia. Causes i factors de risc. Conseqüències. Valoració. Prevenció, tractament i cuidatges. Recursos i habilitats específiques.

Tema 9. Inestabilitat i caigudes

Concepte, característiques i epidemiologia. Causes i factors de risc. Conseqüències. Valoració. Prevenció, tractament i cuidatges. Recursos i habilitats específiques.

Tema 10. La persona gran i el seu entorn familiar

Característiques del rol de la persona gran dins de la família actual. Diferències culturals, ètniques i de gènere en relació amb la cura de la persona gran. Canvis del rol dins dels membres d'una família en la cura d'una persona gran dependent: conseqüències de la cura en la vida dels qui cuiden. Claudicació del cuidador. Educar el cuidador en el seu autocuidatge. Implicació activa de la gent gran i les seves famílies en la presa de decisions.

Tema 11. Coordinació de nivells assistencials en l'àrea sociosanitària

Organització de l'atenció a les persones grans. Descripció dels recursos sociosanitaris. Coordinació dels recursos sociosanitaris amb la resta de nivells assistencials.

Tema 12. Institucionalització i qualitat dels cuidatges: atenció centrada en la persona

Problemes de la gent gran a les residències. La cura de la persona gran dependent en el domicili. Institucionalització, qualitat de vida. Atenció centrada en la persona

Tema 13. Atenció al final de la vida

Síntomes més prevalents al final de la vida. La fase d'agonia. Abordatge del pacient geriàtric pal·liatiu.

Tema 14. Aspectes ètics en la cura de la gent gran. Els maltractaments a la gent gran

Procés d'incapacitació i consentiment informat. Utilització equitativa dels recursos per la gent gran. Problemes ètics en el pacient amb malaltia terminal. Assistència al final de la vida. Tipus de maltractaments, causes, factors de risc, conseqüències, diagnòstic i prevenció. Problemes més freqüents derivats de l'absència de cuidador principal i alternatives a aquesta situació.

Eixos metodològics de l'assignatura

Les classes teòriques s'impartiran a la totalitat del grup i consistiran en classes magistrals amb suport de mitjans audiovisuals. Els seminaris es realitzaran en grups reduïts amb la participació activa de l'alumne i es destinaran a: resolució de casos, anàlisi crítica i pràctiques i simulacions. Aquests seminaris inclouen treball previ de l'estudiant, com a part del treball autònom.

Les classes teòriques i els seminaris poden ser enregistrats, per aquest motiu la Universitat de Lleida informa que, amb finalitats docents, registrarà imatges que identifiquin l'estudiantat i altres persones que participen en les activitats acadèmiques. El responsable del tractament d'aquestes imatges és la Universitat de Lleida (dades de contacte del representant: Secretaria General. Plaça de Víctor Siurana, 1, 25003 Lleida, sg@udl.cat; dades de contacte del delegat de protecció de dades: dpd@udl.cat). Aquestes imatges només s'utilitzen per impartir docència, avaluar els coneixements de l'assignatura i per a projectes de millora docent.

L'ús de les imatges respon a l'obligació legal de la UdL d'impartir i millorar la docència universitària, d'acord amb la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats. Les imatges, un cop enregistrades, es conserven com a mínim mentre no prescrivin les corresponents accions i reclamacions contra l'avaluació aprovada pel professorat. Es destrueixen en els termes i condicions previstes en la normativa sobre conservació i eliminació dels documents administratius de la UdL, i les taules d'avaluació documental aprovades per la Generalitat de Catalunya (<http://www.udl.cat/ca/serveis/arxiu/>). La UdL no comunicarà mai aquestes dades a tercers, llevats dels casos estrictament previstos en la Llei. Les persones interessades poden accedir a les seves imatges; sol·licitar-ne la rectificació, supressió o portabilitat; oposar-se al tractament i sol·licitar-ne la limitació, mitjançant escrit tramès a l'adreça dpd@udl.cat. També poden presentar una reclamació adreçada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, mitjançant la seu electrònica de l'Autoritat (<https://seu.apd.cat>) o per mitjans no electrònics.

També es desenvoluparà un treball en grup que caldrà exposar-lo. Es realitzaran tutories per al seguiment d'aquests.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

ECTS	Activitats presencials (40%)		Activitats no presencials: treball autònom (60%)	Total hores dedicació alumne
	Classe teòrica (50%)	Seminaris (50%)		
6	30h	30h	90h	150h

Sistema d'avaluació

1. AVALUACIÓ CONTINUADA:

- Prova escrita: correspon al 40% de la nota final

Tot el contingut teòric exposat a les sessions magistrals i als seminaris serà avaluat mitjançant un examen final. Aquest constarà de 60 preguntes de resposta múltiple on només una serà correcta i es descomptarà 0,25 punts per cada resposta errònia (de cada pregunta correcta, no del total). La nota mínima per superar-lo serà d'un 5 i es disposarà de 70 min. per la seva realització. Consultar la data, hora d'inici i aula al calendari d'exàmens.

En el cas que es suspengui aquest examen, hi haurà un examen de recuperació, seguint els mateixos criteris que l'anterior. Consultar la data, hora d'inici i aula al calendari d'exàmens.

- **Seminaris: correspon al 20% de la nota final**

Després de la sessió teòrica, es penjarà a l'apartat de "Recursos" el seminari que es realitzarà la setmana següent, on es detallarà el desenvolupament de la sessió, el treball previ necessari i l'avaluació. Els seminaris es dividiran en:

- Seminari teòric-pràctic. L'estudiant adquirirà coneixements i habilitats sobre cuidatges específics. S'avaluarà la participació activa de l'alumne i les seves actituds.
- Seminari resolució d'exercicis i casos clínics. Caldrà que es treballin de manera individual prèviament a la sessió i en aquesta es farà la posada en comú amb la resta de companys. S'avaluarà individualment seguint els criteris d'avaluació especificats en cada seminari. També, s'avaluarà la participació activa de l'alumne i les seves actituds.

Les notes dels seminaris s'aniran penjant a l'apartat d'avaluacions, per tal de què es pugui conèixer l'evolució. Si es té qualsevol dubte sobre la nota, s'ha de contactar directament amb la professora responsable d'aquell seminari. Al finalitzar l'assignatura, es penjarà la nota definitiva dels seminaris. Cal tenir en compte que aquesta avaluació és continuada, per tant, la nota final no correspondrà a la mitjana de totes les notes sinó a l'evolució en els mateixos. A més, al tractar-se d'avaluació continuada, l'assistència és obligatòria i no hi ha opció a recuperació.

- **Treball en grup: correspon al 40% de la nota final**
  - Seminaris en grup petit (SIMULACIÓ): correspon al 15% de la nota final

En aquests seminaris es treballarà per grups (trobareu la planificació a l'apartat de recursos). Caldrà dur a terme la planificació, execució i avaluació d'una valoració geriàtrica integral d'un cas clínic. La nota de la part de planificació i avaluació serà grupal i la d'execució serà individual i s'avaluaran seguint una pauta d'avaluació (**veure pauta d'avaluació dels seminaris de simulació**). El seminari d'execució podrà ser planificat fora de l'horari habitual de l'assignatura (**veure calendari dels seminaris de simulació**). Aquests seminaris no es podran recuperar i l'assistència és obligatòria.

- Treball escrit: correspon al 20% de la nota final

Mantenint els mateixos grups, s'haurà de desenvolupar un treball escrit que consistirà en la planificació dels cuidatges del cas clínic treballat als seminaris de simulació basat en el model d'Atenció Centrat en la Persona que s'haurà explicat al tema 12. Durant el curs, es realitzaran tutories.

Aquest haurà de ser presentat per un dels membres del grup **a través del Campus Virtual ("Activitats") en format word**.

Cal que l'estructura del treball segueixi els criteris de la "guia de presentació de treballs" que la trobareu en la pàgina web de la Facultat. La qualificació es farà seguint els "criteris per avaluar el treball escrit" (**veure pauta d'avaluació del treball escrit**).

En el cas que es suspengui aquest treball, es podrà tornar a presentar, seguint els mateixos criteris que l'anterior i segons indicacions de la professora responsable. En aquest cas, la nota màxima que es podrà obtenir serà d'un 5.

- Exposició oral del treball: correspon al 5% de la nota final

La duració de la exposició serà de 15 a 20 minuts. Serà necessari partir la presentació en parts proporcionals en funció del nombre d'integrants del grup. Cada alumne presentarà una part del treball de manera aleatòria, per tant, caldrà que es duguin totes les parts preparades. Per tant, l'assistència a l'exposició oral és obligatòria i no es podrà recuperar.

L'estructura de la presentació oral ha de seguir els criteris de la "Guia de presentació d'exposicions orals" que la trobareu en la pàgina web de la Facultat. La qualificació es farà seguint els "Criteris per avaluar la presentació oral" (**veure pauta d'avaluació de la presentació oral**).

NOTA IMPORTANT: Per calcular la nota final de l'assignatura, tenint en compte els percentatges de les diferents activitats, serà requisit indispensable tenir aprovades la prova escrita i el treball en grup (nota mitjana dels seminaris de simulació, treball escrit i exposició oral) amb una nota mínima de 5, com també assistir al 80% dels seminaris, a excepció dels seminaris de simulació que ja són d'assistència obligatòria. En el cas de què no es compleixi algun dels requisits esmentats, l'assignatura quedarà suspesa.

A continuació, es mostra un quadre resum.

AVALUACIÓ CONTINUADA		
Activitat avaluativa		Valor avaluació
Prova escrita		40%
Participació als seminaris, resolució de casos i problemes		20%
	Seminaris simulació	15%
Treball en grup	Treball escrit	20%
	Exposició oral	5%

2. AVALUACIÓ ALTERNATIVA

En el cas que l'alumne s'aculli a l'avaluació alternativa, les activitats avaluatives seran les següents:

- Prova escrita i el treball en grup (seminaris de simulació, treball escrit i exposició oral): es seguiran els mateixos criteris que a l'avaluació continuada.
- Avaluació seminaris: l'assistència no serà obligatòria, però caldrà que el primer dia de la setmana corresponent a cada seminari, entregui l'exercici/activitat per escrit i en format Word a través del Campus Virtual a la professora responsable.

NOTA IMPORTANT: Per calcular la nota final de l'assignatura, tenint en compte els percentatges de les diferents activitats, serà requisit indispensable tenir aprovades la prova escrita i el treball en grup (nota mitjana dels seminaris de simulació, treball escrit i exposició oral) amb una nota mínima de 5. En el cas de què no es compleixi algun dels requisits esmentats, l'assignatura quedarà suspesa.

A continuació, es mostra un quadre resum.

AVALUACIÓ ALTERNATIVA		
Activitat avaluativa		Valor avaluació
Prova escrita		40%
Participació als seminaris, resolució de casos i problemes		20%
	Seminaris simulació	15%
Treball en grup	Treball escrit	20%
	Exposició oral	5%

Bibliografia i recursos d'informació

Pérez-Díaz J, Ramiro-Fariñas D, Aceituno-Nieto P, Muñoz-Díaz C, Bueno-López C, Ruiz-Santacruz JS, et al. Un perfil de las personas mayores en España, 2022. Indicadores estadísticos básicos. Madrid: Informes Envejecimiento en red; 2022.

Instituto de Mayores y Servicios Sociales (IMSERSO). Las personas mayores en España. Informe 2018 [Internet]. Madrid: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad; 2021 [citado 11 Jul 2023]. Disponible en: <https://imserso.es/ca/el-imserso/documentacion/estadisticas/informe-2018-personas-mayores-espana>

Jiménez Herrero F. Historia de la gerocultura y evolución de la enfermería geriátrica y gerontológica. En: Guillén Llera F, Pérez del Molino Martín J, Petidier Torregrossa R. Síndromes y cuidados en el paciente geriátrico. 2ªed. Barcelona: Elsevier-Masson; 2008: 801- 824

Jürschik P, Botigué T, Escobar-Bravo MA, Nuin C, Lavedán A, Viladrosa M. L'estat de salut i la fragilitat de les persones grans de Lleida. L'enquesta FRALLE. Lleida: Edicions de la Universitat de Lleida; 2018.

Nuin C. (coordinadora): Enfermería de la persona mayor. Madrid: Editorial Universitaria Ramón Areces; 2011.

Portal Mayores. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC) y Instituto de Mayores y Servicios Sociales. [citado 11 Jul 2023]. Disponible en: <http://envejecimiento.csic.es/general/index.html>

Registered Nurses' Association of Ontario, Investén-isciii. Prevención de caídas y disminución de lesiones derivadas de las caídas. Toronto, Madrid: Registered Nurses' Association of Ontario, Investén-isciii; 2017.